

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para peti redakciji ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Izbori

može se reći, da su dovršeni. Vanjske občine, koje znače većinom u zemlji i snagu naroda, već su dale dobrim dijelom svoj pravorek. Po vistima, koje primisimo, stranka prava može računati na većinu biranih birača u vanjsku občinu, što veoma mnogo znači kad se zna, da je ona posve samostalno izstupila proti svim obstojećim strankama u Dalmaciji. Protinjоj ustali su razpršeni redovi stranke utvare i oni stranke inač, pa ipak stranka prava je ostala ne samo nepobedjena, nego je proširila svoj posjed u narodu.

Izbori trgovaca komora i veleposeznika u značaju ovih izbora neće ništa promijeniti, kao što ništa ne mijenjuju ni one mjestra, gdje stranka prava nije izvođila pobedu, jer to su ona, gdje još njezina organizacija nije doprila. Mjesta su to raznih mogućnika i neke vrsti dinasta, koja će biti predobivena, kad se izborni red proširi.

Drugčije nije moguće. Narod u Dalmaciji shvaća misao stranke prava, odobrava njezin rad i vidi, da je ona jedina pučka stranka, koja ga može dovesti do pravog napredka, ujedinjenja i slobode. I dosta je bilo, da stranka prava počne okupljati i stiskati svoje redove, već je razpršena stranka, koja je predstavljala tobožje većinu i u ime naroda sa vlastodržcima nad narodom vjadal. Dosta je bilo, da stranka prava proglaši narodu, da je složna i jedna, već su postavljeni napisi onoj galanii i vici, koju je razvijala tobož u ime puka demokratska stranka raznih plemića.

Obzorje se naše političko počinjiličiti od magluštine, koja nas je okružila. Dalmacija se budi i zbaca sa sebe mörū, koja ju je pritisikivala i sapinjala, tako da nije mogla progovoriti vlastodržcima kako treba, niti se suprotstaviti onima, koji su u ime naroda sve poduzimali, samo ne što je bilo koristno i potrebito.

Dalmacija je bila postala u političkom životu kao i u svemu drugomu iznimka, gdje se vikalo proti vlasti, a služilo joj se, gdje se rogoborilo proti nesrednjem, zapuštenom stanju zemlje i naroda, a poždržavalo ga se, gdje se deklamovalo sastajnjem sveslavenstva ili barem jugoslavenskoga, a za svoj narod nije se brigalo, gdje se htjelo zidati države nemoguće, a nije se tesalo ni kamenčića za našu Hrvatsku.

Ovdje u nas tobož uime slobode i prava čovječjih stvarala se bez prestanka stranke i skupine od nezadovoljnika, koji nisu znali biti vjerni nijednoj stranci, niti jednoj skupini, nego sebi i svojoj koristi, koji su radi sebe i svoje koristi ostavljali i svoju stranku i svoju skupinu u čas, kad su mogli koristiti i slobodi i pravima čovjeka i naroda.

Ovdje u nas se podizali političari, koji su znali sve rušiti i ničemu ne biti vjerni, što su mogli izvoštiti.

Ovdje u nas se rugalo svakom užajnjom radu, svakom ozbiljnom nastojanju, da se Hrvati počnu brigati za svoje posle, za svoj narod, za svoju državu.

Danas naš narod, gdje može, progovara kako je jedino očekivati. Prestaju magluštine, pravci neodređeni, lutanje sliepacu, a počimljne rad za našu hrvatsku državu.

U to ime sadašnji su izbori od velike važnosti za svu budućnost političkog života našeg naroda ne samo u Dalmaciji, nego u cijelom našem narodu. Jer počne li u Dalmaciji stranka prava raditi kako mora i treba za svoj državopravni i socijalni program, onda će njezin rad imati odziva kroz sve naše zemlje tako, da će državopravni pravac stranke prava zadržati sa cijelim narodom našim. A do-

godili se to, kako je predviđati i kako se danas radi koristi naroda jedino može očekivati, onda stranka prava nije daleko od oživotvorenja svoga.

To danas kao da uvidjaju ne samo svu prava, nego i pripadnici drugih stranaka navlastito u Banovini i Bosni. Nu kod mnogih iako uvidjaju, kada da odlučna taščina i osobnost, pak i danas još ustanju proti hrvatskoj misli, koja je sadržana u programu stranke prava.

Narod u Dalmaciji, mislimo, ne će se pustiti zavesti od ovih zagrijljivaca, koji vole sebe i svoju taščinu nego stvar naroda, pa će dati svoje poslanstvo ljudima stranke prava. Jer narod naš valja da drži dobro na pameti što mu poručuje uprava naše stranke u svom proglašu:

„U nedalekom vremenu rješavat će se sudobosna pitanja za cijelu Tvoju budućnost, narode, i ako Te vrieme ne nadje pripravna na obranu, odvazna „u navalu, složna u zahtjevima, i na dalje će ostati potlačen, razdvojen i podložan svim mogućim tudjinskim upravama, koji će i do sada spriječavati u svakom napredku“.

A da se to ne dogodi, narod se naš mora odazvati i u ovim izborima pozivu, koji je na njega stranka prava upravila. Kako rekosmo, dosadašnje su visti u tom pogledu utješne, a mnogi, koji su ozlovljeni radom bivše hrvatske stranke i demograđvom tako zvane demokratske stranke, učinili će, ako su pravi otačbenici, da visti na 26. i 28. ov. mjeseca budu još bolje. Njihova je dužnost naime dati svoj glas predloženim one stranke, koja jedina u sebi ima sve uvjete, da u svoje redove okupi cijeli narod i doveđe ga konačnoj pobjedi: ujedinjenju i samostalnosti Hrvatske.

Ako nisu slični i makar nehotični neprijatelji naroda svoga, oni će tu dužnost izvršiti dragovoljno kao ljudi svestni što su dužni narodu svomu, i uvjereni, da pobjedom pravaške misli, doprinjemu pobjedi naroda svoga, utemeljenju njegova gospodstva u njegovoj zemlji.

U oči rekonstrukcije gradskog vodovoda.

Godine 1878. sagradjen je od državne željezničke uprave sa znatnim doprinosem občine Šilenske danas obstojeći vodovod svrhom, da se obštrki vodom za piće i za druge potrebe sa obštrki vodom, što bi joj išlo i u račun, jer poslije takove jedne radnje ne bi imala daljnje troška za nastajanje puta, za popravke, za odklanjanje blata itd. već bi trošak za uzdržavanje asfaltnog puta svela na najniže. Ovo smo iminogred spomenuli, a sad da iznesemo u krupnim potezima veliku korist, koju će donjeti osnovana rekonstrukcija vodovoda.

Pri takim obstojećima očekivati je, da će u isto doba i vlasta poradići oko asfaltovanja državne ceste od Crnje do Županije.

Kako rekosmo, dosadašnje su visti u tom poslije takove jedne radnje ne bi imala daljnje troška za nastajanje puta, za popravke, za odklanjanje blata itd. već bi trošak za uzdržavanje asfaltnog puta svela na najniže. Ovo smo iminogred spomenuli, a sad da iznesemo u krupnim potezima veliku korist, koju će donjeti osnovana rekonstrukcija vodovoda.

Kolikočina vode što prispjeva u glavni rezervoar pomoću sadašnjeg vodovoda jest po

priječno od 8 litara svake sekunde, dočim će

ona, koja će prispjevati pomoću rekonstruiranog vodovoda biti najmanje od 16 litara, a najviše od 25 litara, poprečno dakle od 20 litara na sekundu, t. j. dva puta i po veća nego li je sadašnja. Time će izključena svaka mogućnost pomjicanja vode u glavnom rezervoaru i kad bi voda slabije prispjevala.

U ovom glavnom rezervoaru, koji ima sa-

držinu od 600 kubičnih metara, podjela voda,

od koje po ugovoru između države i občine

prije 150 m³ države, a 450 m³ občine, biva

polučena danas no pomoći odnosnih posebnih rezervoara,

nego pomoći razlike razine na mjestu, gdje počinjaju dva vodova: onaj za

državu počinje s dva rezervoara, dok onaj

za občinu počinje za 1 i pol metar povrh

onoga za državu.

Ova podjelba, koja je u početku vodo-

vodnog funkcioniranja odgovarala, jer je onda

broj žitelja bio za polovicu manji nego li sada

po tome potrošak vode puno slabiji, sada s

prirastom pučanstva i s većim potrebotom vode

ne samo što ne može da više odgovara, već

imi i tu zlouposledju, što se radi većeg po-

troška vode u gradu, u rezervoaru snižuje po-

vrsina vode umanjujući time i tlak iste na način,

da voda ne može uzlatiti na udignutiju mesta,

pa ni na visinu drugih ili trećih podova kuća,

što se nalaze i na nižem zemljištu, kao n. pr.

na obali. Kada se pako površina vode u re-

rezervoaru sniži izpod razina dovognog izlaza za

grad, ovaj ostaje posvema, bez vode, što se

na žalost ponavlja više puta preko dneva,

osobito ljeti u doba, kad je najviša potreba

vode. Sve ove neprilike bit će odstranjene kad

se sniži izlaz vodova za grad sve do dna re-

rezervoara i kad se istome oduzme dovod za

državu, čije će se potrebe namirati izgradnjom

jednog posebnog rezervara sa sadržinom od

150 m³, kakova je ustanovljena i u spomenu-

tom ugovoru.

dovoda, po kojih će uspješno bit uklonjeni nedostaci istoga, a osigurana obilnost tekuće vode bez prekidanja.

Ova osnova priredjena je već u svim svojim potaknostima i bila je već prikazana kotarskoj političkoj vlasti za uređenje dotičnog naličja i za ovlaštenje gradnje.

Ovom, prilikom ne možemo s manje, a da ne pohvalimo občinsku upravu, koja uzprkos svim potekločama na sve načine misli i nastoji ne bučnim izticanjem, već ozbiljnim i koristnim marom oko boljskog ciljeg bez razlike pučanstva, te u isto doba od srca želimo, da njezina plemenita nastojanja i u ovom pitajušu dobiti okrunjena uspjehom t. j. ostvarenjem spomenute osnove za rekonstrukciju vodovoda.

To činimo u ime svih gradjana, ma kako oni strančki mislili, jer kad se radi o djelima, koja smjeraju na obće dobro ciljog zavjetaja, da prestaje svaka pizma, tada u svakom gradnjanim mora da se utiša čuštvu oporne, mržnje i prkosa, jer svaki koji se opire dobrobiti svoga mjeseta, svoga zavjetnika, gubi pravo da se zove ponosnim imenom dobrog domoroda.

Osim toga držimo, da će se sve druge zanimane upravne vlasti svom pospješnošću zauzeti, da olakote občinskoj upravi zadatak, što ga je preuzeo, e da se tako uskorji ostvarenje svih radnja u osnovi, jer stoji i to, da občinska uprava namjerava s ovom rekonstrukcijom vodovoda spojiti i druge radnje toli potrebite za javnu higijenu, kao što je kanalizacija i asfaltiranje glavnih gradskih ulica i trgovca.

Pri takim obstojećima očekivati je, da će u isto doba i vlasta poradići oko asfaltovanja državne ceste od Crnje do Županije, što bi joj išlo i u račun, jer poslije takove jedne radnje ne bi imala daljnje troška za nastajanje puta, za popravke, za odklanjanje blata itd. već bi trošak za uzdržavanje asfaltnog puta svela na najniže. Ovo smo iminogred spomenuli, a sad da iznesemo u krupnim potezima veliku korist, koju će donjeti osnovana rekonstrukcija vodovoda.

Kolikočina vode što prispjeva u glavni rezervoar pomoću sadašnjeg vodovoda jest po

priječno od 8 litara svake sekunde, dočim će

ona, koja će prispjevati pomoću rekonstruiranog vodovoda biti najmanje od 16 litara, a najviše od 25 litara, poprečno dakle od 20 litara na sekundu, t. j. dva puta i po veća nego li je sadašnja. Time će izključena svaka mogućnost pomjicanja vode u glavnom rezervoaru i kad bi voda slabije prispjevala.

U ovom glavnom rezervoaru, koji ima sa-

držinu od 600 kubičnih metara, podjela voda,

od koje po ugovoru između države i občine

prije 150 m³ države, a 450 m³ občine, biva

polučena danas no pomoći odnosnih posebnih rezervoara,

nego pomoći razlike razine na mjestu, gdje počinjaju dva vodova: onaj za

državu počinje s dva rezervoara, dok onaj

za občinu počinje za 1 i pol metar povrh

onoga za državu.

Ova podjelba, koja je u početku vodo-

vodnog funkcioniranja odgovarala, jer je onda

broj žitelja bio za polovicu manji nego li sada

po tome potrošak vode puno slabiji, sada s

prirastom pučanstva i s većim potrebotom vode

ne samo što ne može da više odgovara, već

imi i tu zlouposledju, što se radi većeg po-

troška vode u gradu, u rezervoaru snižuje po-

vrsina vode umanjujući time i tlak iste na način,

da voda ne može uzlatiti na udignutiju mesta,

pa ni na visinu drugih ili trećih podova kuća,

što se nalaze i na nižem zemljištu, kao n. pr.

na obali. Kada se pako površina vode u re-

rezervoaru sniži izpod razina dovognog izlaza za

grad, ovaj ostaje posvema, bez vode, što se

na žalost ponavlja više puta preko dneva,

osobito ljeti u doba, kad je najviša potreba

vode. Sve ove neprilike bit će odstranjene kad

se sniži izlaz vodova za grad sve do dna re-

rezervoara i kad se istome oduzme dovod za

državu, čije će se potrebe namirati izgradnjom

jednog posebnog rezervara sa sadržinom od

150 m³, kakova je ustanovljena i u spomenu-

tom ugovoru.

Na taj način sadržina će obstojećeg rezervoara, bez potrebe da ga se išta poveća, ponarasti u korist gradu za 150 m³, te će grad uživati svu kolikočinu, koju on sadrži, t. j. svih 600 m³ bez opasnosti da se voda u istome naglo snizi. Time će biti uklonjene i one štetne posljedice, koje smo gori spomenuli, i koje dandana grad opetovanju tri, a bit će pak uklonjena i kobra mogućnost da grad ostane sasvim bez vode.

Ako se uzmе u obzir i najmanja kolikočina vode, koja će prispijevati u rezervoar, kad se dovrši rekonstrukcione radnje i koja je, kako rekosmo, od 16 litara na sekundu, postići će se ipak obštrika od kakovih 14.000 hektolitara na 24 sata, dok se današnja obštrika vode svadja tek na kolikočinu od 7000 hektolitara.

Pri koncu dobro je spomenuti i to, da je izvedene rekonstrukcione radnje osnovano na način, da će moći biti dovršeno u godinu dana od početka istih, da radnje mogu biti izvedene bez prekida funkcije današnjeg vodovoda i da će se osim novih sisaljaka imati u rezervi uvek gotovi stroj t. j. današnji, koji će moći biti uporabljani u slučaju budakova popravka. Time će biti izključeno svako prekidanje, svako pomjicanje vode u gradu.

Vodovodna mreža u gradu bit će također poboljšana postepeno kako to zahtjeva potreba i situacija, te će se prilikom takovih poboljšanja zamjeniti obstojeći sistem razvedenosti sa sistemom obtoka (cirkulacije), koji odgovara puno bolje od prvoga koliko za uzdržavanje provolje vodne temperature, toliko za uždržavanje istovrste vode.

Kod ovakog stanja stvari nadaju se da je, da će državna uprava energično poduprijeti ova važna i plemenita nastojanja naše občine, jer se radi o životnom pitanju Šibenika i da će tim ostvariti dio svojih običanja, uverjenja i ona da se bez dobrobiti žiteljstva ne da zamisli u dobrobit države.

U Žilarinu bijaše također izabrano 12 pravaša, premda je Dr. A. Makale u svojoj kancelariji sastavio imenik birača birača, poprečno da se odazvaju, Medju izbornicima, na biračištu nastoji komešanje, što se pretvorilo u silnu i obču demonstraciju protiv občine, načelnika i občinskih upravitelja. Da demonstrante umiri, povjerenik Pavičić bio primoran pročitati odnosno izvješće c. k. povjerenika Šibenik, u kome tražio providjenja. Izbornici nešto se priimirili, pa opet na biračištu demonstracijom nastavili do 8 sati u večer. Noću bi pojačano oružništvo, koje je čuvalo občinski ured i načelnikov stan. Oko 10 sati u večer c. k. povjerenik poslao je brzojavnu odredbu na ruke povjereniku: da ponovno pozove članove upravu

U Vodicama imao se izbor birača birača obaviti dane 15. o. mj. u 4 sati poslije podne. Vladin povjerenik iz Tiesna došao, nu u občini ne našao niti načelnika niti ijednog prisjedniku. Slao ih više puta zvali, nu ovi ne htjeli se odazvati. Medju izbornicima, na biračištu nastoji komešanje, što se pretvorilo u silnu i obču demonstraciju protiv občine, načelnika i občinskih upravitelja. Da demonstrante umiri, povjerenik Pavičić bio primoran pročitati odnosno izvješće c. k. povjerenika Šibenik, u kome tražio providjenja. Izbornici nešto se priimirili, pa opet na biračištu demonstracijom nastavili do 8 sati u večer. Noću bi pojačano oružništvo, koje je čuvalo občinski ured i načelnikov stan. Oko 10 sati u večer c. k. povjerenik poslao je brzojavnu odredbu na ruke povjereniku: da ponovno pozove članove upravu

viteljstva, te ne odazovu li se, da sam vodi izbore odmah sutra dan 16. o. m. u 2 sata posle podne. Pevjerenik da odmah obavistiti vodje izbornika, oglasom najavio dan i sat izbora te pozvao gg. upravitelje, koji se i odažvali. I tako izbori bijahu mirno provedeni i jednoglasno izabrani priručenici stranke prava, njih 5 na broju. Obćinska stranka nije se ni prikazala, jer ne imala niti 5 svojih birača, da ih predloži za birane birače.

U Omišu birano je 30 biranih birača pravaša.

U Sinju pravaši su zadnjeg časa izdašno pomogli, te su doprineli pobedi nad demokratima i Tripalovima sa 491 glas većine.

Potanje o ovom izboru nije nam još javljeno.

Na Selcima birano je složno 8 biranih birača pravaša.

U Pučiću takodjer složno birano je 7 biranih birača pravaša.

U Supetru javila nam se pobeda slijedećim brzjavom: Pravaška pučka svjetlost održala sjajnu pobjedu nad sdrženom demokratsko „hrvatskom“ bandom. Birano 7 birača pravaša sa 89 protiv 48 glasova. — Živilj pravaša!

Na Visu birano je 10 birača pravaša proti zduženim protivnicima i od demokrata zavedenim pravašima Kuta.

Na Pagu su nakon potajne silne agitacije i žestoke borbe proti smodlakovcima, „Talijancim“ i narodnjacima pobedili pravaši su 65 glasova većine. Izabran 14 biranih birača.

U Salimu izabran 14 biranih birača pravaša.

U Slanom izabrani birači pravaši.

U Jelsi listina šestorice biranih birača predloženih po gosp. N. Dubokoviću izdaje bez da su se pravaši proti njoj borili.

U Bolu izabrala su 4 birana birača, koji ne če glasovati sa „hrvatskom strankom“.

U Sućurju izabrana dva birana birača pravaša.

U Ninu jednoglasno izabrani pravaši.*

Ovu brzjavku smo nestripljivo očekivali. Sa Pagom, Salim i Ninom osigurano je kotač vanjskih občina Zadra stranci prava sa ova zaustupnika.

Nova osnova za gradjanske škole.

Dok se sa strane celog učiteljstva građanskih škola, sa strane svih misaonih i praviljubitelja napredka i prosvjete uporno tražilo i povećalo za jedan razred, davši više karaktera trgovackih, odnosno industrijskih škola ili barem karaktera niže realke, dotle — prelazeći preko svega toga — naredbom 15. srpnja 1907. br. 2368. ministarstva za bogoslovje i nastavu izlazi nova normalna nastavna osnova za mužke građanske škole, koja i u suštini i u potankostima pridržava status quo u našim građanskim školama. Nova osnova ne daje po ničemu ni slutiti, da se je kod njenog sastavljanja imala na umu toli potrebita reforma građanskih škola.

Dobili smo dakle još jednu lepulu papirnatu osnovu, a u pogled našeg pokrajinskog školstva ostali smo opet onđe, gdje bijasno od godina i godina. — Dobili smo još jednu osnovu, ali samo za to, da se i s njom uvede kod nas njemački model, bez kojega kao da u školstvu ne može da bude sreće ni blagoslova.

Riedka hrvatska knjiga.

Ocenjuje O. Petar Kr. Bačić.

(13)

43. „Mustaj paša, mila majko naša, Milosrdje budi volja vaša.
Muhameda tako ti zlamena, Sici, paša, zmje iz kamena.
44. Nami jesu vrata zatvorili, Strah i žalost na nas oborili.
Svuda robe i da Banjeluke, Upadoše sad u naše ruke.
45. Nigda s njima mira neimamo, Sve za britke čorde poimamo. — Illi sici silne Vrijljanice, Il ljljanje tvoje Glamočane,
46. Takol nećeš učiniti moći, Proti čemo mi do cara poči*. — Kad je paša razumio za to, Ter ovako odgovori na to:
47. „Što oružje god nositi može, — Oh nevire i nepravde Bože! — Da se siče, zovite dželate, A pustite plaćene soldate.
48. Sve ostalo za robije vodite, Uklon'te se, od mene hodite, —. Izgibote glasni Vrijljanici, To platiti kad će Glamočani!
49. Vrijljanici sokolići mal —

Nek se Livno ni Glamoč, nehvali. Spomente se od rodbine gdi je, Nigda vire u Turčinu nije.
50. — Dalmaciju mnogo porobiše, Strah Božiji na krščanini biše. Bili Sinj grad okrenuti staše, Meterize svuda zakopake.
51. Oni rade, da kako privare, Tere sinjske dozivlju glavare: Pridajte se sinjski vitezovi, Po Cetini biti će teke knezovi.
52. Obećaju blago svakojako — Dobro biti ostat čete jako. Sinjanji su gorovili paši: A kamo vam Vrijljanici naši?
53. Kamo' vir, udrla te smira, (sic) Bog t' ubio, nebilo t' mir! Turčin radi da kako privari, Tu u gradu bijahu glavare.
54. Biše Balbi Zorzi providure; Vitežki se brane svake ure. Kavalir Dom Ivan Grčiću I fra Pavle Starče Vučkoviću.
55. I Fra Stipan kapetan od bâna, Tute osta do sudjenog dana. I tu biše više redovnika Svjetog Frane, ma dobrih vojnika.

Jest, nova osnova ne osvrće se ni najmanje na naše prilike. Ona je jednostavna kojija osnove za njemačke „Bürgerschulen“, a pošto su te škole za bečku gospodu u svemu i po svemu uzorne, zašto da osnova, koja za njih vriedi, ne bude dobra i za Dalmaciju, i za hrvatske gradjanske škole?

A ipak svaki, koji iole pozna zahtjeve ne samo moderne, već i najstarije pedagogike, taj će razumjeti, da između naroda i naroda ima toliko i toliko tih osobe, na koje mora da računa ne samo elementarni, već i daljnji uzgoj i pouka. Kalup za njemačku glavu ne može da pristane na našu hrvatsku, jer imaju nješta razlike. A što nam iz Beča hoće da glavu silom nategnu na njemački kalup, to je koliko smješno, toliko zazorno.

Ne znamo, jesu li naši nastavnici pri gradjanskim školama počeli već poučavati po ovoj novoj normalnoj osnovi. Ako jesu bilo bi dobro čuti glas kojega od njih, da nam kaže, je li sad bolje ili gore udešena pouka u našim gradjanima.

Zašto nam je, da je još prilično daleko do prvih učiteljskih konferencija. Netom se ove stanuce nadat se je, da će užet u pretres i ovu novu osnovu, dapače, da će to zatražiti isti pokraj. Školska vlast, e da se ta osnova po novim učiteljima u koliko je moguće preuredi, po pravi, da bude lih za naše škole, a ne prostra importacija, koju moramo, jer je njemačka, strogo čuvati i obsluživati.

Političke vesti.

Pitanje secundo geniture.

Aneksiju Bosne i Hercegovine Austro-Ugarskoj smatraju mnogi hrvatski političari prvom etapom ujedinjenja hrvatskih zemalja. Tomu nazoru stoji naprotiv dva divergentna zahtjeva: Onaj magjarski, koji traži pripoj B. i H. zemljama ugarske krunе, i onaj austrijski, koji ide barem za sada sa tim, da se B. i H. unaprijeđa smatraju zajedničkim područjem. Oba stanovišta stope u opreci i sa željama i zahtjevima hrvatskoga naroda, i s hrvatskim državnim pravom, na temelju kojega je Nj. Vel. indirektnim putem proglašio svoj suverenitet nad B. i H. Nego jer Cisalijanija neće dozvoliti niti, da se B. i H. pripoe Ugarskoj, niti da ove zemlje dodiju pod legistativu Beča — jer se Nijemci protive pomnoženju slavenskog elementa u Austriji — a jer Hrvati ne mogu dozvoliti, da njihova zemlja ostane i nadaje pod zajedničkom upravom, to bi bilo veoma zgodno, ako bi se sa strane Hrvata potaknulo pitanje sekundo geniture za hrvatske zemalje. Hrvatski, i slavenski zastupnici, pa i delegati, učinili bi dobro, da namah sad, dok je govorje vruće, ovo pitanje dobro promozgaju i da uz postupak ujedinjenja hrvatskih zemalja iztaknu, i onaj sekundo geniture. Izgleda ovime da se mjerodavni krovovi u Beču, kada bi se to pitanje potaklo u ozbiljnoj formi, ne bi baš onom silom oprli, kako se to možda misli. Svakako bi bilo veoma nužno, da se o tom pitanju povede i u javnim novinama akademika razprava.

Bosanski sabor, „Pester Lloyd“ dobiva od vladinih krovova u Sarajevu, da je jačat za bosanski ustav već gotov, te da će se publicirati na 2. prosinca. Sabor će se bosanski sastati već prvi mjesecu dođuće godine. Kod konfesionalne će se osnove ostati, ali će se za to napustiti proporcionalni sistem u zastupanju. U kuriji gradova i seoskih občina pridodati će se kurija velikih poreznika i kurija inteligencije. U ovu poslednju kuriju biti će naročito upisani činovnici, kojima će se dati i pasivno izborno pravo uz motivaciju, da oni kao dobiti poznavaci prilika imaju pravo doći u sabor. I u državopravnom će se pogledu učinili važne odredbe, naročito će se točno odrediti kompetencija sabora i to po svoj prilici u granicama i po uzoru austrijskih pokrajinskih sabora. Statističke su prednaredjeve gotove, a konačna redakcija ustava će biti nakon gotova, a konačna redakcija ustava će biti nakon gotova. Osim toga vlasta treba da uredi

važne osnove, kao n. pr. pitanje državljanstva, što je veoma težka i komplikirana stvar.

Odbijena hrvatska rezolucija za aneksiju Bosne — Hrvatskoj. Mostarski Hrvati odbrali su sastanak, kako se javlja iz Mostara, kojemu je predsedao biskup Buconjić. Sastanak se bavio pitanjem aneksije Bosne i stvorio rezoluciju, u kojoj se traži, da se Bosna i Hercegovina odmah sjeđine s Hrvatskom i Dalmacijom. Biskup Buconjić htio je da ovu rezoluciju preda okružnom glavaru Pittneru s molbom, da bude odpušćena na vladara. Pittner nije htio da tu rezoluciju primi. Sada se javlja, da biskup Buconjić sam kreće u Budimpeštu, da kralju preda rezoluciju mostarskih Hrvata. Držanje okr. glavara Pittnera je značajno. Nema dvojbe: da je rezoluciјa izražena samo radost radi aneksije Bosne i Hercegovine monarkije. Pittner bi tu rezoluciju svakako primio — jer tako glasi instrukcija, koju su okr. glavari primili. Ako se obistini vjest, da biskup Buconjić putuje u Peštu, da sam pred kralju rezoluciju, znatičljivi smo, kako će biti primjena.

Novi Bismarck. Ugledni francuzski list „Journal des debats“ piše u broju od 10. o. m. o važnosti današnjeg međunarodnog položaja i nabrajajući za potvrdu toga razne činjenice, dolazi do zaključka, da je u svim zadnjim svjetskim dogodnjima Austro-Ugarska igrala znamenu ulogu. Ona je znala na vrlo lijepi način predobiti za sebe sve evropske vlasti, pa tako je predobila i Francuzku sa svojom marokanskom politikom. No, za ovo je dobila veliku odstetu, koja se sastoji u tomu, da može igrati slavensku ulogu u slavenskom svetu na uštrbi Francuzke. Austro-Ugarska hoće, da Francezku uvuče u rane zapletaje. Kod ovoga se „Debats“ spominje prošlosi i veli, da je Francezka jednom već prije, u god. 1859. i 1866. bila povučena u neke nejasne kombinacije — pa su rezultati svakom poznati. Onda je Francezka sanjala. Sada je vlasta u drugim rukama, pa se mora biti na oprezu. „Jednog nam je Bismarcka dosta“ završuje „Debats“. Nema sumnje, da je ovde mislila na monarkinju ministra vanjskih poslova — Aehrenthala. Osim toga i englezke novine nazivaju ovog lukavog austrijskog državnika: novim ili austrijskim Bismarckom.

Poljski „Czas“ o aneksiji Bosne. „Czas“, konzervativni poljski list, postavlja se sasvim na hrvatsko stanovište i traži pripojenje k Hrvatskoj. Svakako zanimivo! Citira članak XXX. od god. 1868. u kojem se veli, da će Ugarska nastojati oko ujedinjenja hrvatskih zemalja, navlastito Dalmacije. Za tim se bavi historijom Bosne i dokazuje nepripremno pravo Hrvatske na Bosnu, pa opominje Austriju, da ako hoće da ima miran i zadovoljan narod na jugu, nek se smješti s umom to historijsko i nacionalno pravo. Gravitacija pravoslavnog elementa k Srbijsi i muslimanskog k Turškoj proglašuje ludosć.

Sandžak novopazarski. U Beogradu i na Četinju prevladava sve više misao, da se Novi Pazar podieli između Srbije i Crne Gore. Kako je Austrija definitivno napustila taj Sandžak, ona ne će o tom voditi računa izuzevši daka će slučaj, da komitet prelje pravile u Novi Pazar dok još posada ne ostavi svoja mesta. Predlog, da Srbija zatraži kao kompenzaciju Novi Pazar, iznjeva je „Pravda“. Među političarima medju tim predlog nije našao da obobre, jer se političari boje, da će i simpatije Turaka i Aronauta u Staroj Srbiji i Makedoniji posve izgubiti. Crnogorski je pak knez Nikola izričeno

Nije to grad od kakvih plotina!

63. Kad bi godir na juriš ustalo, Po toliko Turak' bi ostalo.

I još Turci ostaviti neće, Na grad oni udaraju veće.

64. Ostavi ih, da bi vrat slomili, Svu Četinu jesu odronili. — Nasluša se veće lumbarada, Već mi reci što od Sinja grada.

65. Kako će se Sinj grad obraniti, I u njemu duše sahraniti, Al obrani sila od junaka,

Al dopade pomoć od Mletaka?

66. Ne obrani sila od junaka, Nit dopade pomoć od Mletaka! Već u gradu bijaše Prilika,

Koja čin čuda prilika.

67. Naše Gospo Majke od milosti, Neba, zemlje velike svitlosti, Kad najvećma Turci udaraše

Ona turške sile satarase.

68. Tih je sila kako no ti more Gospo svemu odoliti more, Tko noj slaje, svakom se prilaže U potribam svakima pomaze.

(Svršit će se).

od Rusije zamolio, da se Novi Pazar razdijeli medju Srbiju i Crnu Goru.

Bojkot Austrije u Carigradu. Bojkot se Austrije sa strane Turaka ustajno nastavlja. Ustmena intervencija austro-ugarskoga poslanika nije ništa koristila. Lučki radnici i trhonoše uobiće ne će da izkravaju robu, koja dolazi austrijskim parobrodima. Po pokrajini se plakatima pozivlje pučanstvo, da ne kupuje nikakve austrijske robe ni živeća. Ako politika oglase i skine, u jutro osvani opet isti oglasi.

Sjedinjenje Krete sa Grčkom. Iz Carigrada javljaju, da su četiri zastitne vlasti izjavile, da bez privole kretskih vlade ne će dozviliti nikakovu državopravnu promjenu Krete. Nadalje se javlja, da je pred Krete stiglo pet englezkih ratnih brodova. — Grčka je vlada izjavila, da se u ovom pogledu neće izjavljivati, jer je naumila čekati međunarodnu konferenciju, i na njoj staviti pitanje Krete na dnevni red. To Grčka za to čini, da ne bi ponutila dobre odnose s Turskom.

Izvolski u Londonu. Ruski ministar vanjskih poslova, Izvolski, već odulje vremena putuje sa političkom misijom. Najprije se sastao u Buchlovicu sa Aehrenthalom, pa sa njemačkim državnim tajnikom Schoenom, onda sa talijanskim ministrom Tittoniem i evo ga sada u Londonu, gdje su mu pribredili svečani doček, da mu bude ugodniji boravak do konca ove sedmice, kada će se spremiti iz Londona na polazak. Ovaj Izvolskijev posjet u Londonu ima veće značenje, osobito od zadnjih dogadjaja na Balkanu, koji su potakli pitanje međunarodnog kongresa. Konferencija će se svakako obdržati, Francezka, Englezka, Njemačka, Rusija i Italija vide u njoj jedini način, kako bi se sačuvao mir. Države, koje bi stavljale zapriče kongresu, dužne su na sebe preuzeti veliku odgovornost. Izvolski osim ove misije za kongres, objavio je, da je aneksija Bosne evropsko pitanje i da se ovakove povredre berlinskog ugovora moraju rješiti sa sporazumom signatarnih vlasti. Značajno je, da je jedan engleski štamper otvoreno napao Izvolskoga, jer da je on znao za sve dosadašnje akcije. Drugi dio novinstva opet srdačno pozdravlja njegovu misiju, te se nuda, da će podpuno uspeti. Ovomu je dokaz sjajni doček u Londonu, koji znači, da je anglo-ruski sporazum jači nego li ikada.

Crna Gora — kraljevinu. Privatno se javlja iz Cetinja, da knez Nikola namjerava Crnu Goru proglašiti nezavisnom kraljevinom.

Garibaldinci u pomoći iredentisti. Garibaldinci upravili su Ricciotti Garibaldinu molbu, da ako bukne rat, da ih on vodi u svetu borbu, da uz mogu ostoboditi svoju trščansku braću od austrijskog jarma.

Izborna reforma u Ugarskoj. Kako se suglasno javlja, Andrássyeva izborna reforma sa pluralnim sistemom nije dobila do sada jošte kraljeve pridržanje. Ni u to ne vjerujemo. Ovo može biti manevr da se vuče za nos i drže u mrtviju narodi Ugarske.

Dogadjaji u Mostaru.

Bili smo primili brzovaj, ali nam je bilo težko vjerovati. Sada je očito, da je bila istina. Biskup Buconjić htio da okružnom predstojniku Pitneru učini predstavku Hrvata iz Hercegovine. Pitner mu rekao čekati ga u 9 sati.

Kad se Buconjić uputio sa deputacijom, dođe mu u susret barun Rüdt, koji ga upita: „Kuda ideš? Neće vas primiti“.

Biskup odgovori: „Ako je barun Pitner neuljudan, nisam ja! On je meni obećao, da će me primiti u 9 sati“.

Kad došla deputacija kod okružne oblasti, to ju dočekao sluga.

Biskup zapita: „Je li okružnik ovđe?“

Podvornik: „Nije“.

Biskup: „Baš, zar nije?“

Podvornik: „Baš nije“.

Biskup: „Ako je bezobrazan, nisam ja. Ja sam održao rieč“.

Kad se sve to doznao u narodu nastala veliko ogorčenje i ima se zahvaliti velikoj uvidjavištu vodja što nije došlo do krvi.

Drugi put opisat ćemo ovaj slučaj obširnije. Hrvati Herceg-Bosne medjutim zahtijevaju zadovoljštini.

Pokrajinske vesti.

Spor u Zadru, koji je bio nastao glede državaju vodstva srbske stranke, javljaju da je prestao, te će se provesti tako, da budu kandidirana dva Hrvata, i dva Srbinia. Jedni izriču bojanac, da će biti prekasno, jer su Talijani uhnutili vremena, pa bi mogli pobjedu osjetiti.

Stipendiji. Početkom školske godine 1908./9. ostaju slobodna četiri stipendija od 400 kruna za dalmatinske mladiće koji namjeravaju pohađati koju višu trgovacku školu.

Natječaj je otvoren do 31. listopada. Potanje u „Objavitelju Dalmatinskom“.

Zadružni savez u Splitu odlučio je da priredi u Splitu tečaj o knjigovodstvu i upravi zadruge. Tečaj će održati na 5. novembra, a trajati će 8 dana. Bit će priredjena u isto vreme, a odjeljeno jedan od drugoga, tri tečaja: jedan o knjigovodstvu i upravi potrošno-obrtnih i proizvodnih zadruge, jedan o knjigovodstvu i upravi seoskih blagajna. Oni, te žele pohađati ovaj tečaj, neka se pismeno prijave predsjedništvu saveza najduže do 25. listopada. U predjavi neka kažu: koju eventualnu preteču naobrazuju imaju, te za koji se tečaj prijavljuju, biva, da li za onaj potrošno-obrtni i proizvodni zadruga, ili za onaj štedionica ili za onaj seoskih blagajna.

† Luka Nekić. U Društvu je jučer nakon kratke, ali težke bolesti preminuo i ovaj uzorni, čelični Hrvat u najlepšim godinama svoga veka. Bio je po zvanju sudski pristav. Iznico se je kao umjerni pravaš i bio bi kao takav dosta dobra još poradio, da ga neumrta smrt ne pokoši. Laka mu bila hrvatska gruda!

Iz hrvatskih zemalja.

Hrvatsko kazalište u Puli. Pulski „Sokol“ ustanovo je posebni „dramatski odsjek“ i tako je dobio bes buke i vike do gotovog čina. Pula imade hrvatsko kazalište u „Narodnom Domu“. Tako će mnogo mjesto da prosjeđe nedjeljni večer u kakvog zadimljenoj špulnici i da igra „moru“, proči koju uru u ugodnoj zabavi. Narodno kazalište u Puli znači mnogo za mjestni razvijat, da ne bi drugo, već radi toga, da narod čuje svoj jezik u najvećim činjenicama i da mu se tako diže hrvatska svest. Uz dve stalno namještene umjetničke scene (g. Veselinović i gospodu Prugovečki) razpolaze Sokolov dramatski odsjek već sada izvrstnim dobrovoljnim silama (dilektanti), kojih broj i sposobnost treba da budu sve više rasle. Odboru Sokola i njegovom starosti g. Lacku Križu treba dati svako priznanje za tu najnoviju kulturnu stećevinu u Puli.

Iz poljudske banke u Zagrebu. Sveti danj ravnatelj hrvatske poljudske banke g. Milan Vaniček radi bolesti je umirovljen, a upravu je zavoda privremeno preuzeo g. Rudolf Šimunić.

Rafinerija petroleja u Zagrebu. Centralna rafinerija petroleja na Rici zamolio je gradsko poglavarstvo u Zagrebu, da joj dozvoli i u Zagrebu osnovati sličnu rafineriju petroleja.

Štoždesetogodišnjica Nove Gradiške. Ove se godine navršuje 160 godina, kako postoji Nova Gradiška.

Iz grada i okolice.

Lijama je dolijalo. Napokon se je odavno

ganjanim kraljicima zlata u crkvi Bl. Gospe

vangrade ušlo u trag. Začetnici kradje, izvedene

na neobično gluhu način, sami su neholtice strigli debeli zastor, pod kojim su toliko vremena hlađivali do tajanstvenoj sceni, kojom su lukavo bili

zavili svoje svetogrdno djelo, i zovu se Jovan i Ilijan Miljak iz Kninskog polja. To se dogodilo

ovako. Ilijan Miljak, koji se bio zagledao u jednu djevojku, htio ju na svaki način predobediti, nu-

dajući joj na račun ljubavlji više komada zlata i jednu narukavicu. Djeko, koja nije volila Iliju,

pitala ga potaknuti otkud njemu toliko zlata. U ljubavnoj omamici Ilijan joj oda, da u njihovoj

kući u jednoj crvenoj torbi ima i više zlata nego ona misli. Pri tom Ilijan izkazu djevojka se guršuki

povladive smijala. Zamislila se, da se u sebi skani

na to, da stvar prijavi žandarima. Što smislila, to učinila. Po njezinim rječima žandari zatekose

u Miljukovu kući uprav onu crvenu torbu, u kojoj je Ilijan djevojci slado pričao, i u njoj nađeš raznog zlata. Uslijed toga su Milaci bili

odmah dovedeni u tamnicu kotarskog suda u Kninu, odakle su juče bili privredeni u uze ov-

dejšnjeg okružnog suda. Iz njihovog izkaza pred

sucem izražiteljem proizašlo je, da su jedan dio zlata prodali u becvenju odveznjem krojaču Dimitriju Mičiću, kojeg stan bio je danas pretražen i nadjen u jednom rubcu 32 komada zlata. Iza toga bio je Mičić priveden u uze ovdejšnjeg kaznenog suda.

Novi brijački salon otvara se u Šibeniku, baš u glavnoj ulici (kuća Zuliani) u idućem četvrtak. Taj novi salon uredjen je baš preukusno, snabdevjen je svim potrebitim, što zasijeca u struku. Jedan će za tačnu i dobru poslužiti. Novi će salon ujedno biti i ures glavne ulice, pa i s tog pogleda ide hvata preduzeću, koje ga otvara i koje je ovim podhvatom htjelo navlatisiti da dodje u susret davnoj želji našeg hrvatskog gradjanstva, koje je uvek prepričavalo otvorenje hrvatskog brijačkog salona. Nadat se je, da će ovakovo preduzeće biti podpomagano

od našeg sveta, koji će time i u ovom slučaju dokazati, da se drži one: „Svoj k svome!“

Diletantski klub našeg „Hrvatskog Sokola“ opet je nakon oduljeg počimka na okupu, se se pripravlja, da u „Sokolu“ što prvo za počne nizom predstava.

Tvornica voštanih svieća. Upozorujemo naše čitaocu na oglaš ove tvornice gosp. Vlad. Kulici u našem listu. Tvornica je ovih dana bila providjena novim modernim strojevima na paru, te je sada u stanju da još bolje odgovori željama i naručbama potrošača voštanih svieća.

Iz Imotske nam odbor stranke prava brzjavlja: „Pobjedimo ogromno većinom, demokrati uzmakli smo nam!“

Dramatsko društvo „Luisa Lambertini“ započinje u mjestnom kazalištu svoja predstavljanja u vtorak, dne 20. o. m. i to sa Sudermanovom krasnom dramom „Zavičaj“, koja iako više puta prikazivana u Šibeniku u zadnje doba (od Cavichijevog, Marije Ružičke-Strosszi), ipak se rado uvek sluša.

Kinematograf. U pondjeljak počinje prikazivanje u novom lokaluu u prizemlju kuće Bontepo iz „Hrv. Vjerjeske Banke“. Program: 1. Pas morara, 2. U Bretaviji. 3. Drame alkoholizma. 4. Željeznička katastrofa u Berlinu. 5. Massinelli u razigranosti. — Prije pojedine predstave svjetionik u Glavnoj ulici svjetlit će crvenim, a preko predstave bijelim svjetlom.

Razne vesti.

Štrajk na ruskim sveučilištima. Štrajk na ruskim sveučilištima traje. Više profesora je htjelo da predaje, ali, ali nije bilo dјaka ili su ih demonstracijama spriječili štrajkujući dјaci.

Novi predsjednik višeg sudišta u Trstu. Na mjesto skoro preminulog Gertschera, imenovan je predstojnikom višeg sudišta u Trstu predsjednik domaćeg pokrajinskog sudišta Dragutin Defacis.

Jubilarni dopisnice. Prigodom šestdesetogodišnjice vladanja Njegovog c. i. k. ap. Veličanstva stavljeni su u promet nove umjetnički izradiojene jubilarske dopisnice sa slikom Nj. Veličanstva, koje se mogu nabavljati kod privatnih preprodavaoca vrednotra. Cijena jubilarskih dopisnica iznosi 15 para svaka. Izdanje će rečenih dopisnica biti obustavljeno danom 31. prosinca 1908.

Samačobica od 95 godina. Posjednik Sebastian Albensi, starac od 95 godina, živio je skupa sa jednom kćerkom u Rimu. Budući imao paralizu, namjeravao je počiniti samoubojstvo. Na 30. rujna zadobio je ponovno velik udarac od paralize tako, da nije više izlazio iz kuće. Pred dva tri dana u jutro, kada mo se kći uđala u sobe, on se ustane sa naslonjača, zaključa vrata, a onda podje do prozora. Zamota glavu u ponjavu od postelje te skoči s visine od jedno 20 metara u dvorište i ostane na mjestu mrtav.

Samačobica od 95 godina. Posjednik Sebastian Albensi, starac od 95 godina, živio je skupa sa jednom kćerkom u Rimu. Budući imao paralizu, namjeravao je počiniti samoubojstvo. Na 30. rujna zadobio je ponovno velik udarac od paralize tako, da nije više izlazio iz kuće. Pred dva tri dana u jutro, kada mo se kći uđala u sobe, on se ustane sa naslonjača, zaključa vrata, a onda podje do prozora. Zamota glavu u ponjavu od postelje te skoči s visine od jedno 20 metara u dvorište i ostane na mjestu mrtav.

Naše brzojave.

Beč, 17. Izvjestitelju „Obzora“ izjavio Prašek, da su česki ministri demisionirali, jer da oni ne mogu više stati u Ruskom vjeću sa ljudima, koji obdržavaju i podpomažu obstrukciju Niemaca u českom saboru, kao što čine njemačko austrijsko ministri.

Beč, 17. „Polit. Correspondenz“ javlja, da je zadnja knjižica nota, da namjerava demonstrirati i mobilizovati u tu svrhu vojni solunski zbor, složila kabinate, da zajedno porade te se uzdrži mir.

Beč, 17. „Hrv. Korespond“ javlja, da su u Nikšiću hercegovački emigranti zaključili

SVOJ K SVOME!

ZUPNICI CRKOVINARSTVA BRATOVŠTINE KOJI ŽELE

prave svieće od pčelnog voska

NEKA NARUČE NA

„JEDINU HRVATSU TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA“

NA PARU

VLADIMIRA KULIĆA, Šibenik (Dal.).

Ponude i cienici šalju se badava i franko.

podignuti pogrančki ustanak i tako izazvati intervenciju velevlasti. Vojvoda Sočica poklonio je za ustanak sto hiljadu kruna.

Zagreb, 17. Mjerovali faktori zatraži ovdjedo kod crkvnih i političkih krugova informacije vrhu dva Bošnjaka, koje bi se htjelo nositi kao kandidate na djakovacku biskupsку stolicu.

Pariz, 17. Francuzka vlada kani izdati zetu knjigu vrhu poraza marokanskog sultana Abdulaha.

Zagreb, 17. Izstup samostalaca iz koalicije neizbjegljiv je. A pogovara se također da će poslani Bjeladimović izstupiti iz sveze južnih slavena u Beču.

Prag, 17. Glasilo radikalnih Čeha, „Venkov“, naglašuje, da odstup čeških ministara znači konac parlamentarnog kabinta. Češki radikali će obstruirati u Beču dok ga ne sruše. Računaju na pomoć južnih Slavena.

Prag, 17. Niemci varoša Themenau zatjevaju od ministra Prade, da zatvori češku dobrovrotu Komensky školu, jer da u njoj ima Niemaca sedam postotaka. Prade obećao intervenciju.

Petrograd, 17. Za kompenzaciju radi Bosne zahtjevati će se željezница Dunav-Jadransko more sa izlazom do Skadra.

Pariz, 17. Ruski ministar vanjskih poslova Izvolski prispije da sporazumi s Pichonom i Clementeom glede pitanja na Balkanu i održati mlađotursku proti programu međunarodne konferencije velevlasti jer da umanjuje ugled Turke.

Bugarski poslanik Stanciov objelodanjuje u „Tempusu“ miroljubivu i osiguravajuću izjavu glede namjera bugarske vlade, koja da se uzda u sveobči mir.

Hrvatska tištara (Dr. Krstelj i dr.)

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Objava.

Kod c. kr. domobranske pješačke pukovnije Šibenik, br. 23, biti će za vrijeme od 1. siječnja 1909. do 31. prosinca 1909. raspisane sljedeće odpreme zobi, a za vrijeme od 1. rujna 1909. do 31. kolovoza 1910. sljedeće odpreme dva u množini (količini) kako slijedi:

zob za postaju Zadar 120 q

„ “ Šibenik 212 q

zob „ “ Zadar 309 m³

“ “ Šibenik 530 m³

Pregovori za ponude obdržavali će se u Zadru na 28. listopada 1908., na 9 sati prije podne u domobranskom postajnom uredu (Vojarni sv. Domenika); u Šibeniku na 26. listopada 1908., na 9 sati prije podne u uredu za živež (provintura) gornje pukovnije u „Sv. Ristića Krka“ III. pod., vrata br. 8.

Nudjoci se pozivaju, da svoje ponude započecate, bilježovate i uz pridavanu naplatu, najdužije do 9 sati prije podne pregovornoga dana u dotičnoj postaji ponudi.

Pobliži podatci nalaze se u objavama. Točnije upute daju se u navedenim uredima za vrijeme uredovnih sati.

Uvjeti za odpreme (Knjižica uvjeta) mogu se dobiti u iznosu od 1 K u ovim uredima.

Šibenik, 14. listopada 1908.

Upravno povjerenstvo za c. k. domobransku pješačku pukovniju Šibenik br. 23.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u kontu korenutu u ček proučet; ekskomptuje mjenice, finansira trgovske poslove, obavlja inkaso, pothranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuvna zaklada 100.000

Centralka Dubrovnik - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrblije zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždribeanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrenе predmete, dragi kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2. PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Sarajevo, Split i Trst.

Ova zadružna stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

I. Na ljudski život:

- osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti;
 - osiguranje miraza;
 - osiguranje životnih renta.
2. Osiguranje mirovina, nemoćina, udovinina i odgojnina sa i bez liečničke pregledbe.
3. Pučka osiguranja na male glavnice bez liečničke pregledbe.
- II. Protiv štete od požara:
- Osiguranja zadružna (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
 - Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
 - Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).
- III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi: K 1,410.816,28
Od toga jamčevne zaklade: K 1,000.000,00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000,00
Izplaćena odšteta: K 2,619.582,36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Splitu. Poslovnička u Splitu, ulica Do Sud br. 356. - -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana, ŠIBENIK

Čast mi je obznaniti cijenjeno občinstvo, da se u mojem lokalu toče izabrana vina, kao: dalmatinsko, istarsko, bijelo, desert, refosco i t. d., te dobro poznato pivo Sarajevsko. - - Kuhinja je domaća prve vrsti, koja je obskrbljena u svaku dobu toplim i mrzlim jelom. - - Cene sasvim umjerenе. - - Preporučuje se veleštovanjem Strika Anton.

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana, ŠIBENIK

STECKENPFERD -- SAPUN

od Ilijanova mleka

najbolje sredstvo za kožu.

40-20

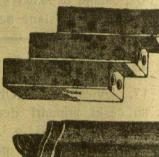
VIEĆNI KROV „DINARKA“

Josip Lovrić pok. Nikole KNIN.

PRVA

DALMATINSKA TVORNICA

CIMENT-PLOČA, CRIEPE, CI-
GLE, STUPOVA OD ARMIRA-
NOG BETONA ZA OGRADE I
VINOGRADE, KAO ŠTO I SVIH
OSTALIH PROIZVODA OD CE-
MENTA, BETONA I ARMIRA-
NOG BETONA - - -

ŠIRITE - - - „HRVATSku RIEČ“!

PRVO SKLADIŠTE OBUĆA ZA GOSPOĐE, GOSPODU I DJECU

C. CHIABOV

Šibenik, Plokata na vrh glavne ulice, blizu kazališta.

Velika zaliha raznovrste kože, kože za podplate, gotove gornje dijelove crevalja i ostale predmete zasjecajuće u postolskarsku radnju. Postole za kupelji, kao što i masti svih boja za svjetlanje istih, koje se može naći samo novom dućanu.

Cene vrlo umjerenе, koje se ne boje utakmice.

Hrvatska Tiskara ŠIBENIK.

Izrađuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brošure, sve vrste tiskaniča za občinske, župne i druge uredne, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd. te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu, plesne redove itd.

Drži u zalihi sve vrste občinskih, župnih i drugih raznih tiskaniča.

Solidna izradba. Umjereni cene.

Naručbe obavljaju se
brzo i točno po zahtjevu.

Jedina hrvatska tvornica voštanih svieća na paru VLADIMIR KULIĆ, ŠIBENIK.

Vinko Majdić

valjni mlin u KRAJNU

proizvaja najbolje vrste pšeničnog brašna i brašna za krmad uz najniže cene.

Najveća produktivnost - - - Brzo poslužba.

Izravni zastupatelji za Dalmaciju i Bosnu-Hercegovinu, izuzev Sarajeva i Boka Kotorsku: Babić & Klein Zadar.

Zastupatelj za Boku Kotorsk: Radostlav G. Žutkić, Kotor.

Zastupatelj za okružje Pul: Lacko Kriz, Pulj.

Zastupatelj za okružje Trst: Aleks. Rupnicki i dr., Trst, via sgorio novu broj II. 52-20

Banka Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove: sa odkazom od 5 dana uz $2\frac{3}{4}\%$.

" " 15 " " 3 0%

" " 30 " " 4 1/4%

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim. (Sterlinam) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz $2\frac{1}{2}\%$.

" " 30 " " 2 1/2

" " 3 mjes. " 3 0%

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatinik ulazi u krijept 15.09. Novembra i 10.09. Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosiocu sa skadencom od 1 mjesec uz kamatinjak od $1\frac{1}{2}\%$.

Banko-Žiro i Tekući račun. Valuta od dana uloženja, uz kamatinjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mještinskih računa, mjenica glasečih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korespondenata bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na Stendiju uz dobit od $3\frac{1}{2}\%$.

Ötvora tekuce račune u raznim vrijednostima. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mještina inozemstva, odrezači i izričevalnih vrijednosti papira uz umjerenje uvjeta.

Izdaje svojim korespondentima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carslbad, Cervignano, Cormons, Černovici, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Gorica, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnit, Dubrovnik, Solnogradi (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Wamsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. umjereni kamatinjak.

Daje predajme na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine, skladista Kontiranja (Confirings-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garantiju proti kojoj mu drago pogubili provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostne papiri, zlato, srebro i dragocenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravlja istih.

Osjećajte vrednote proti gubitcima žrijebanja
Banka Commerciale Triestina.